

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Ι. ΒΟΥΙΑΤΖΟΥΛΟΥ

Μηχανικού Γεωπόνου Ε. Γ. Σ. Γ.

Γενικού Γραμματέως τῆς Γεωπονικῆς Ἐνώσεως Μακεδονίας—Θράκης
καὶ Μέλος τοῦ Γεωργικοῦ Ἐπιμελητηρίου Θεσσαλονίκης.

ΑΙ ΓΕΩΡΓΙΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ

Εισήγησις κ. Α. Ι. Βουιατζόγλου εἰς τὸ Γ' Πανελλ.
Γεωργικὸν Συνέδριον Θεσ/νίκης (24 Μαρτίου 1928)

ΗΤΟΙ :

ΠΕΡΙ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ, ΓΕΩΡΓ. ΣΥΝΔΕΣΜΩΝ, ΓΕΩΡΓ.
ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΩΝ, ΓΕΩΡΓ. ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ & ΤΩΝ ΑΛΛΩΝ
ΕΝ ΓΕΝΕΙ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ «ΓΕΩΡΓΙΚΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ» ΜΑΪΟΥ 1928

ΤΙΜΑΤΑΙ ΔΡΑΧ. 3

ΓΕΩΠΟΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΑΡΙΘ. 17

ΤΥΠΟΙΣ «ΕΜΠΟΡΕΙΑΣ» ΓΕΡΑΝΙΟΥ Π
ΑΘΗΝΑΙ

ΟΥΔΕΠΟΤΕ ΑΣΤΟΧΑΕΙ

ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΟΙ!

Τὰ προϊόντά σας γιατρεύονται ἀσφαλῶς ἀπὸ τὴν κλαμπάτσα (διστομείασι) ὅταν χρησιμοποιῆτε κανονικὰ

ΤΗΝ **ΑΡΡΕΝΟΠΤΕΡΙΔΑ ΖΙΝΙΟΥ**

ἀπὸ τὸ Γαλλικὸν ἔργοστάσιον

CIGNOUX FRÈRES ET BARBEZAT A DECINES (FRANCE)

Σῆμα κατατεθὲν

ΤΑ ΧΗΜΙΚΑ ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΧΗΜΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ

ΕΔΡΑ ΕΝΑΘΗΝΑΙΣ : Ὁδὸς Σταδίου 33.

ΜΕΤΟΧΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δρ. 15.000.000.—

ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟΝ » » 4.866.387.30

ΑΠΟΘΗΚΑΙ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ: Παρὰ τὸν Σιδηροδρομὸν Σταθμὸν Θησείου.

ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ : Ὁδὸς Ἀριστείδου 20.

Διακόσιοι ἀντιπρόσωποι εἰς ὅλας τὰς πόλεις καὶ κομποπόλεις τῆς Ἑλλάδος

Κατασκευάζει εἰς τὰ ἔργοστάσιά της θεικὸν ὀξὺ (παραγωγή ἔτησια 30.000 τόννοι), ὑδροχλωρικόν, νιτρικόν, θεικὸν σίδηρον, θεικὴν σόδα. Περονσοπρίνην, ὑπερφωσφορικὰ λιπάσματα (ἔτησια παραγωγή 60.000 τόννοι), φωσφορικὴν ἄμμωνίαν, πλήρη ἀνάμικτα λιπάσματα. Διατηρεῖ παρακαταθήκας νίτρου, θεικῆς ἄμμωνίας καὶ καλιούχων ἀλάτων. Οἱ σάκκοι τῶν λιπασμάτων εἶναι ἐσφραγισμένοι με μολυβδίνην σφραγίδα παριστώσαν πετεινὸν (ἐγγύησις περιεκτικότητος ἐφ' ὅσον ἡ σφραγίς εἶναι ἀπαρχέλιστος ὑπὸ τῶν μεταπωλητῶν).

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Ι. ΒΟΓΙΑΤΖΟΓΛΟΥ

Μηχανικού Γεωπόνου Ε. Γ. Σ. Γ.

Γενικού Γραμματέως τῆς Γεωπονικῆς Ἐνώσεως Μακεδονίας—Θράκης
καὶ Μέλος τοῦ Γεωργικοῦ Ἐπιμελητηρίου Θεσσαλονίκης.

ΑΙ ΓΕΩΡΓΙΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ

Εἰσήγησις κ. Α. Ι. Βογιατζόγλου εἰς τὸ Γ' Πανελλ.
Γεωργικὸν Συνέδριον Θεσ)νίκης (24 Μαρτίου 1928)

Η Τ Ο Ι :

ΠΕΡΙ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ, ΓΕΩΡΓ. ΣΥΝΔΕΣΜΩΝ, ΓΕΩΡΓ.
ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΩΝ, ΓΕΩΡΓ. ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ & ΤΩΝ ΑΛΛΩΝ
ΕΝ ΓΕΝΕΙ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ «ΓΕΩΡΓΙΚΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ» ΜΑΪΟΥ 1928

ΤΙΜΑΤΑΙ ΔΡΑΧ. 3

ΓΕΩΠΟΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΑΡΙΘ. 17

ΤΥΠΟΙΣ «ΕΜΠΟΡΕΙΑΣ» ΓΕΡΑΝΙΟΥ ΙΙ
ΑΘΗΝΑΙ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Α') Γενικά.—	
I. Ὅρισμός τῶν Ὄργανώσεων	Σελ. 3
Π. Γένεσις τῶν νεωτέρων Ἐπαγγελματικῶν Ὄργανώσεων καὶ ἐξέλιξις αὐτῶν	» 3
Β') Τὸ δίκτυον τῶν γεωργικῶν ὀργανώσεων εἰς τὰς πεπολιτισμένους χώρας	» 4
I. Γεωργικαὶ Ὄργανώσεις Ἰδιωτικοῦ Δικαίου	» 4
Π. Γεωργικαὶ Ὄργανώσεις Δημοσίου Δικαίου	» 6
1. Ἀνάγκη ἐκλογικῆς ἀντιπροσωπεύσεως τῶν γεωργικῶν συμφερόντων	» 7
2. Αἱ δυσχέρειαι τῆς ἐκλογικῆς ἀντιπροσωπεύσεως ἐν τῇ γεωργίᾳ	» 8
3. Ὁ θεσμός τῶν γεωργικῶν ἐπιμελητηρίων	» 10
1) Τί εἶναι τὰ γεωργικὰ ἐπιμελητήρια	» 10
2) Ἡ δικαιοδοσία τῶν γεωργ. ἐπιμελητηρίων εἶναι πράγματι εὐρυτάτη	» 10
3) Οἱ σχετικοὶ Νόμοι καὶ Διατάγματα	» 11
4) Κριτικὴ τῆς περὶ γεωργικῶν ἐπιμελητηρίων νομοθεσίας μας	» 11
5) Σχέσεις τῶν γεωργ. ἐπιμελητηρίων καὶ τὰς λοιπὰς γεωργ. ὀργανώσεις	» 12
6) Σχέσεις καὶ ἀποστολὴ τῶν γεωργικῶν Ἐπιμελητηρίων πρὸς τὰς λοιπὰς μὴ γεωργικὰς ἐπαγγελματικὰς ὀργανώσεις	» 13
7) Σχέσεις τῶν γεωργικῶν ἐπιμελητηρίων μὲ τὸ κράτος κλπ.	» 14
8) Ὄργανωσις καὶ ἀνάγκαι τῶν γεωργικῶν ἐπιμελητηρίων	» 15
9) Ἐνώσεις καὶ Ὁμοσπονδίαὶ Ἐπιμελητηρίων	» 15
Γ') Γενικὴ ἀνασκόπησις καὶ συμπεράσματα	» 16

Η ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΤΩΝ ΓΕΩΡΓΩΝ

Α. ΓΕΝΙΚΑ

Ι. Ὅρισμὸς τῶν «Ὁργανώσεων»

Ὁργανώσεις γενικῶς καλοῦμεν τὰς ἐνώσεις προσώπων, συνεργομένων καὶ συνεργαζομένων πρὸς κοινὸν σκοπὸν. Ὑπὸ τὴν εὐρείαν ταύτην ἐπωνυμίαν συμπεριλαμβάνονται τὰ Ἐπαγγελματικὰ Σωματεῖα, αἱ Ἐταιρεῖαι, οἱ Σύλλογοι, Σύνδεσμοι, τὰ Ταμεῖα Προνοίας, Γραφεῖα Προστασίας Παραγωγῆς, Ἐπιμελητήρια κλπ.

Αἱ πλεῖστοι τῶν ρηθειῶν ὀργανώσεων, ὡς οἱ Σύλλογοι, Σύνδεσμοι κλπ. εἶναι Ἰδιωτικοῦ Δικαίου, ἐνῶ ἄλλαι, ὡς τὰ Ταμεῖα Προνοίας, Γραφεῖα Προστασίας καὶ Ἐπιμελητήρια εἶναι Δημοσίου Δικαίου.

II. Γένεσις τῶν νεωτέρων Ἐπαγγελματικῶν Ὁργανώσεων καὶ ἐξέλιξις αὐτῶν.

Ὡς γνωστὸν, εἰς τὸ παλαιὸν κράτος, ἐνῶ εἰς τὸν πολίτην οὐδεμίαν σχεδὸν ἐπετρέπετο νὰ ἔχη γνώμην, ὅσον ἀφορᾷ τὴν διαχείρισιν τῶν κοινῶν, οἱ μεγάλοι κοινωνικοὶ ὄμιλοι εἰσηκούοντο, αἱ δ' Ἐπαγγελματικαὶ Ὁργανώσεις σημαντικὸν ἔπαιζον ρόλον εἰς τὴν διακυβέρνησιν τῆς Χώρας μέχρι τοῦ σημείου ὥστε νὰ καταστήσουν κοινωνικὸς κίνδυνος. Ἀπ' ἐναντίας εἰς τὸ νεώτερον κράτος, εἰς τὸ ὁποῖον ἡ ἐλευθερία τοῦ πολίτου ἀπεκατεστάθη πλήρως, καὶ αὐταὶ αἱ κοινωνικαὶ ὁμάδες αἱ ὑφίστασιν κατὰ τὸ πλεῖστον προσφέρουσαι ὑπηρεσίας εἰς τὴν ἐθνικὴν τῆς χώρας οικονομίαν, οὐχὶ σπανίως ἐγκατελείφθησαν εἰς τὸ ἔλεος τῶν περιστάσεων ἐπὶ μεγάλη ζημίᾳ καὶ αὐτῶν καὶ τοῦ συνόλου.

Ἡ παραμέλησις αὕτη τῆς πολιτείας, ἔπεισε τὰς ρηθείσας ὁμάδας τὰς ἀπαρτιζομένας ὑπὸ ἀτόμων ὑπὸ κοινῶν συνδεομένων συμφερόντων περὶ τοῦ ἀθασίμου τῶν ἐλπίδων, τὰς ὁποίας εἶχον στηρίξει ἐπὶ τοῦ ἀντιπροσωπευτικοῦ συστήματος τοῦ νεωτέρου κράτους καὶ περὶ τῆς ἐπιτακτικῆς ἀνάγκης τῆς σωσωματώσεώς των διὰ τῆς ἐπανιδρύσεως τῶν παλαιῶν ἐπαγγελματικῶν ὀργανώσεων, προσηρμοσμένων, φυσικά, πρὸς τὴν νέαν κατάστασιν τῶν πραγμάτων. Οὕτως ἀνέλαβον εἰς χεῖράς των τὴν υπεράσπισιν τῶν συμφερόντων των καί, ὅσων μὲν ζητημάτων ἡ λύσις ἐξηρτάτο ἀπὸ αὐτὰς τὰς ἰδίας, τὴν ἐπραγματοποιεῖν μόναι, διὰ δὲ τὰ ἄλλα ζητήματα, ἐζήτησαν ἀπὸ τὸ κράτος τὴν ἱκανοποίησιν τῶν ἀπαιτήσεών των.

Ἡ πολιτεία, τῆς ὁποίας αἱ προθέσεις δὲν ᾔψαν κακαί, ἡ παραμέλησις δὲ δὲν προήρχετο εἰς πολλὰς περιπτώσεις παρὰ ἀπὸ τὴν ἔλλειψιν μέσων

ἐπαρκoύς διαφωτίσεις, λόγω τοῦ συγκεντρωτικοῦ τῆς συστήματος, διη-
κόλυνε τὴν ὀργάνωσιν τῶν τάξεων, αἱ ἀπάψεις δὲ αὐτῶν ἤρχισαν νὰ
λαμβάνωνται σοβαρῶς ὑπ' ὄψιν ὑπὸ τοῦ κράτους.

Αἱ ὀργανώσεις ἕμως αὐται αἱ ἰδιωτικοῦ δικαίου καὶ ἀπαρτιζόμεναι
ἐκ τῶν ἐθελουσίως μετεχόντων εἰς αὐτὰς προσώπων, δὲν ἤμποροῦσαν νὰ
ἐκπροσωποῦν τὴν ἐλότητα τῆς τάξεώς των καὶ αἱ ἀπάψεις τῶν δικαϊκόντων
αὐτὰς ἦσαν πολλάκις ὑποκειμενικαί. Τοῦτο ἤγαγε τὸ νεώτερον κράτος
εἰς τὴν δημιουργίαν τῶν ἐπισήμων, οὕτως εἰπεῖν, Ἐπαγγελματικῶν Ὀρ-
γάνωσεων Δημοσίου Δικαίου, τῶν ἐρειδομένων ἐπὶ τοῦ ἀντιπροσωπευτι-
κοῦ συστήματος μὲ διοικήσεις ἐκλεγόμενας ἀμέσως ἢ ἐμμέσως ὑπὸ τοῦ
συνόλου τῶν ἐνδιαφερομένων κοινωνικῶν ὁμίλων. Αἱ ὀργανώσεις αὐται
κατὰ τεκμήριον τοῦλάχιστον, ἐκπροσωποῦν τὰς τάξεις των ὀλοκλήρους·
ἠμπορεῖ ἄρα ἡ πολιτεία ἀνευδοιάστως σὺν τοῖς ἄλλοις νὰ ἐνεπιστεῦνται
εἰς αὐτὰς τόσον τὴν διαχείρισιν τῶν ἐπαγγελματικῶν των ζητημάτων
ὅσον καὶ τὴν ἐκτέλεσιν ὠρισμένων ἔργων, ἀποκεντρωτικῶς, καὶ, κατὰ
φυσικὴν ἀκολουθίαν, τὴν διαχείρισιν τῶν ἀπαραιτήτων πρὸς λυσιτελή-
ἐκπλήρωσιν τοῦ σκοποῦ, δι' οὗ δημιουργοῦνται ὑπὲρ αὐτῶν πόροι.

Β' ΤΟ ΔΙΚΤΥΟΝ ΤΩΝ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ Εἰς τὰς Πεπολιτισμένας Χώρας.

Αἱ μορφαί, τὰς ὁποίας λαμβάνουν αἱ γεωργικαὶ ὀργανώσεις εἰς τὰς
πεπολιτισμένας χώρας εἶναι πάμπολλαι. Αὐται ὀφείλουν ὄντως νὰ ποι-
κίλλουν ἀναλόγως τοῦ ἐπιδικωκομένου σκοποῦ. Αἱ μὲν ἔχουν μορφήν ἐπι-
στημονικὴν, ἄλλαι τεχνικὴν, ἄλλαι καθαρῶς ἐπαγγελματικὴν, ἄλλαι
κοινωνικὴν, ἄλλαι τέλος συνδιάζουσιν δύο ἢ πλείονας τῶν ρηθέντων χα-
ρακτηρῶν.

Ι. Γεωργικαὶ Ὀργανώσεις Ἰδιωτικοῦ Δικαίου.

1ον) Ἐκ τῶν ὀργανώσεων τῶν ἐχουσῶν χαρακτήρα Τεχνικόν,
ἄλλαι μὲν ἀποβλέπουσιν εἰς τὴν προαγωγὴν ὄλων τῶν κλάδων τῆς γεωρ-
γικῆς παραγωγῆς, ἄλλαι δὲ τινων ἢ ἐνὸς μόνον ἐξ αὐτῶν. Αὐται πειρα-
ματίζονται καὶ συζητοῦν ἐπὶ τῶν νέων ἐπιστημονικῶν ἀνακαλύψεων ἢ
τεχνικῶν μεθόδων καὶ μεριμνῶσι διὰ τὴν ἐφαρμογὴν των ἐν τῇ πράξει,
ἐρευνῶσι τὰ μέσα, τὰ ὁποῖα θέλουσιν ἐπιτρέψει τὴν καλλιτέραν ἐκμετάλλευ-
σιν τοῦ ἐδάφους, τῶν προϊόντων του καὶ τῶν γεωργικῶν βιομηχανικῶν,
μελετῶσι τὰ δυνάμενα νὰ ὠφελήσουν τὴν γεωργίαν νομοθετικὰ μέτρα,
τέλος ἐνθαρρύνουσιν καὶ ἐνισχύουσιν τὴν παραγωγὴν δι' ὄλων τῶν μέσων, τὰ
ὁποῖα διαθέτουν, εἰδικῶς δὲ διὰ τῆς ἀπονομῆς βραβείων.

Εἰς τὴν κρηγορίαν ταύτην ὑπάγονται αἱ Γεωργικαὶ Ἐταιρεῖαι

(Sociétés d'Agriculture), αἱ Γεωργικαὶ Ὀμηγύρεις (Comices Agricoles) καὶ αἱ Ἐπιστημονικοὶ Γεωπονικοὶ Σύλλογοι, τῶν ὁποίων ὁ χαρακτήρ εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον γενικὸς καὶ αἱ εἰδικαὶ Γεωργικαί, Ἀμπελοφυλακικαί, Κτηνοτροφικαί, Γαλακτοκομικαί, Ἴππικαί, Δασικαί κλπ. Ἐταιρεῖαι, αἱ ὁποῖαι περιορίζονται εἰς τὴν ἐπιδιώξιν τῆς προαγωγῆς τοῦ ἰδιαιτέρου κλάδου των καὶ τούτου μόνου.

Ἄλλ' ἐνῶ εἰς τὰς ἄλλας χώρας, αἱ ὀργανώσεις τῆς κατηγορίας ταύτης ἀριθμοῦνται κατὰ ἑκατοντάδας, παρ' ἡμῖν μετροῦνται δυστυχῶς εἰς τὰ δάκτυλα τῆς μιᾶς χειρός.

2ον Οἱ Ἐπιστημονικοὶ γεωργικοὶ ὀργανισμοὶ ἰδιωτικοῦ δικαίου δὲν διαφέρουν τῶν ἀνωτέρω παρὰ κατὰ τὸ ὅτι ἐπιλαμβάνονται τῆς λύσεως τῶν μεγάλων καὶ δυσκόλων ἐπιστημονικῶν ζητημάτων, χρησιμεύουν δὲ συνήθως ὡς σύμβουλοι ἄλλων τῶν λοιπῶν γεωργικῶν ὀργανώσεων.

Ἐνταῦθα δυνάμεθα νὰ μνημονεύσωμεν τὰς Γεωργικὰς καὶ Γεωπονικὰς Ἐπιστημονικὰς Ἐνώσεις,

3ον) Οἱ καθαρῶς Ἐπαγγελματικοὶ Σύνδεσμοι καὶ Σύλλογοι ἀποβλέπουν κυρίως εἰς τὴν προάσπισιν κατὰ προαγωγὴν τῶν ἐπαγγελματικῶν συμφερόντων τῆς γεωργικῆς τάξεως κατὰ παντὸς τρίτου, εἶναι τοῦτέστιν αἱ δικηγόροι τοῦ γεωργοῦ. Τοιοῦτους δὲν γνωρίζομεν ἐν Ἑλλάδι. Ἐκ τῶν ὀλίγων ἐν τούτοις ἄλλων ὀργανισμῶν τινὲς ἔλαβον ἐκ τῆς ἀνάγκης τῶν πραγμάτων καὶ χαρακτήρα ἐπαγγελματικόν. Τοῦτο συνέβη λ.χ. μετὴν Γεωργικῆν Ἐνωσιν Μακεδονίας—Θράκης, τὴν Ὀμοσπονδίαν Γεωργικῶν Συνεταιρισμῶν Μακεδονίας καὶ ἄλλας Ἐνώσεις Συνεταιρισμῶν.

4ον) Ἀλλαχοῦ ὑπάρχουν ἐπίσης καὶ πολλοὶ Γεωργικοὶ Σύλλογοι, Σωματεῖα κλπ. μετὰ καθαρῶς κοινωνικὸν χαρακτήρα: ἤτοι ἀλληλοβοηθείας, περιθάλψεως, ἀλληλοασφαλίσεως, μορφώσεως καὶ γενικῶς κοινωνικῆς ἐξυψώσεως τῶν γεωργῶν.

Παρ' ἡμῖν καὶ δὴ εἰς τὴν περιφέρειάν μας ἔχομεν μοναδικὸν τοιοῦτον παράδειγμα τὸν Σύλλογον τῶν Φίλων τὸν ἐδρεύοντα εἰς τὴν Ἀμερικανικὴν Γεωργικὴν Σχολὴν Θεσσαλονίκης. Ὁ Σύλλογος οὗτος ἰδρυθεὶς ὑπὸ τοῦ ἰδεολόγου καθηγητοῦ τῆς ἐν λόγῳ Σχολῆς κ. Μπέρο-Θολφ ἔχει μὲν ἄλλοτε ἄλλοτε ἐπιθάλψεως καὶ ἀλληλοβοηθείας ἔχει προσφέρει δὲ μέχρι τοῦδε ἀνεκτιμήτους ὑπηρεσίας εἰς τὴν ὑπαίθρου χώραν.

5ον) Ἐχομεν τοὺς γεωργικοὺς συνεταιρισμοὺς ὑπὸ τὰς πολλαπλὰς αὐτῶν μορφάς, αἱ ὁποῖαι εἶναι οὐσιαστικῶς Οἰκονομικοὶ Ὄργανισμοί, ἐπικουρικῶς δὲ μόνον δύνανται νὰ ἐπιδιώκουν ἠθικοπλαστικοὺς καὶ ἄλλους σκοποὺς. Οἱ τελευταῖοι οὗτοι εὐτυχῶς εἶναι ἀρκετὰ διαδεδομένοι παρ' ἡμῖν, συντέλεσαν δὲ τὰ μέγιστα εἰς τὴν ἐξύψωσιν τῆς ἀγροτικῆς

τάξεως. Ἐν τούτοις πολλοὶ ἐξ αὐτῶν, ὡς γνωστόν, δὲν ἐκπληροῦν δυστυχῶς τὸν πραγματικὸν προορισμὸν των. Τοῦτο ὀφείλεται εἰς διαφόρους αἰτίας, ἐπανειλημμένως ἐρευνηθείσας, κυρίως ὅμως εἰς τὴν ἔλλειψιν καταλλήλου διαπαιδαγωγήσεως τοῦ ἀγροτικοῦ κόσμου καὶ εἰς τὴν ἀπασχόλησιν τῶν συνεταιρισμῶν ἐκτὸς τῶν οἰκονομικῶν εἰς τὰ ἐπαγγελματικὰ ζητήματα καὶ συνεπεῖα τούτου εἰς τὸν μοιραῖον ἐκτροχιασμὸν αὐτῶν εἰς πολλὰς περιπτώσεις εἰς τὴν μικροπολιτικὴν. Οὗτοι ἄλλως ὡς καθαρῶς οἰκονομικοὶ ὄργανισμοὶ δὲν ἔχουν οὐσιαστικῶς θέσιν εἰς τὴν παροῦσαν εἰσήγησιν, εἰμὴ λόγῳ τοῦ ἐπαγγελματικοῦ χαρακτήρος, ποῦ ἐλάμβανον πολλάκις δεδικαιολογημένως, ὡς εἴρηται, κατὰ τὸ παρελθὸν παρ' ἡμῖν, ἐφ' ὅσον σχεδὸν δὲν ὑπῆρχον ὀργανώσεις εἰδικαὶ μὲ κατευθύνσεις τεχνικοεπαγγελματικὰς καὶ κοινωνικὰς.

II. Γεωργικαὶ Ὅργανώσεις Δημοσίου Δικαίου

α') Ὅργανισμοὶ μὴ ἀντιπροσωπευτικοὶ ἢ ἐν μέρει τοιοῦτοι.

Οἱ Γεωργικοὶ Ὅργανισμοὶ Δημοσίου Δικαίου ἔχουν δύο κυρίως προελεύσεις. Ἄλλοι προήλθον ἐκ τῆς ἐξελιξέως Ὅργανισμῶν ἰδιωτικοῦ δικαίου καὶ ἄλλοι ἰδρύθησαν, συνήθως ἐκ τῶν ἄνω, ὑπὸ τὴν πίεσιν τῆς ἀνάγκης, διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῆς παραγωγῆς.

Οἱ ἀντικειμενικοὶ σκοποὶ τῶν ἐν λόγῳ ὀργανισμῶν, ἀπαράλλακτα, ὅπως καὶ τῶν ὀργανισμῶν ἰδιωτικοῦ δικαίου, εἶναι ἄλλοτε μὲν γενικοὶ τοῦτέστιν ἐπεκτείνουν τὴν δρᾶσιν των ἐφ' ἔλων τῶν κλάδων τῆς γεωργίας, ἄλλοτε δὲ περιορισμένοι. Ὅσον ἀφορᾷ τὰ γεωργικὰ ὄρια τῆς δράσεώς των, ταῦτα κυμαίνονται ἀπὸ τῆς ἐπαρχίας εἰς ἐλόκληρον τὸ Κράτος.

Οἱ ὀργανισμοὶ οὗτοι ὑπῆρξαν οἱ πρόδρομοὶ τῶν γεωργικῶν Ἐπιμελητηρίων, ἧτοι τῶν κατ' ἐξοχὴν ἀποκεντρωτικῶν ἀντιπροσωπευτικῶν ἐπαγγελματικῶν ὀργανισμῶν, ἔπαιξαν δέ, κατὰ κανόνα, καὶ παίζουσι ἀκόμη τὸν κυριώτερον ρόλον εἰς τὴν οἰκονομικὴν καὶ ἐπαγγελματικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ γεωργικοῦ κόσμου τῶν πεπολιτισμένων χωρῶν.

Παρ' ἡμῖν ὁ πρωτοπόρος ἐκ τῶν προμνησθέντων ὀργανισμῶν, γενικωτάτης ἀπὸ πάσης ἀπόψεως μορφῆς, ὑπῆρξεν ἡ Ἑλληνικὴ Γεωργικὴ Ἐταιρεία. Ἡ εὐεργετικὴ ἐπίδρασις τῆς ἐπὶ τῆς γεωργίας τῆς Πατρίδος μας ὑπῆρξε τόσον αἰσθητὴ κατὰ τὸ παρελθὸν, ὥστε νὰ μὴ τὴν ἀγνοῇ κανεὶς. Ἰδίως, ἀφ' ἧς ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ ἰδρύματος τούτου ἐτέθη ὁ συνάδελφος Δεκάζος, μίᾳ ἐκ τῶν μᾶλλον ἐξεχουσῶν ἐπιστημονικῶν καὶ διοικητικῶν κορυφῶν τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος. Ἡ Ἑλληνικὴ Γεωργικὴ Ἐταιρεία παρουσιάζει ὅλως ἰδιαιτέραν δρᾶσιν καὶ ὑπόσχεται ν' ἀποθῆ ἐφ' ἀμιλλας μὲ τὰς καλλιτέρας ἀδελφὰς τῆς τῶν δύο πεπολιτισμένων ἡπείρων.

Ἐκ τῶν γενικῆς ἐπίσης φύσεως, ἀλλ' ἐντοπισμένων εἰς ὠρισμένην περιφέρειαν ὀργανισμῶν, μετ' ἰδιαιτέρας εὐχαριστήσεως ἀναφέρομεν τὸ Ταμεῖον Προνοίας Παραγωγῆς Πηλίου, εἰς τὸ ὁποῖον πολλὰ ὀφείλει ἢ περιφέρειά του.

Ἐκ δὲ τῶν εἰδικευμένων, μετ' ἔθνικῆς ὑπερηφανείας ὀνομάζομεν τὸν Αὐτόνομον Σταφικὸν Ὀργανισμόν, ὁ ὁποῖος ἔχει μορφήν πολυσύνθετον, ἀλλ' ὁ ὁποῖος χάρις εἰς τὰ ἐξαιρετικὰ χαρίσματα καὶ τὸν ζῆλον τοῦ Προέδρου του, τὸ δαιμόνιον ὀργανωτικὸν καὶ διοικητικὸν πνεῦμα τοῦ Γενικοῦ Διευθυντοῦ του συναδέλφου Σιμωνίδου καὶ τὰς ἀόκνους προσπαθείας τῶν ἐκλεκτῶν ἐπιτελῶν του, ἐπετέλεσε πραγματικὰ θαύματα ἐντὸς βραχυτάτου χρονικοῦ διαστήματος.

Καὶ τὰ λοιπὰ Ταμεῖα Προνοίας Παραγωγῆς ἔχουν ἐπίσης δώσει ἐκνοποιητικὰ ἀποτελέσματα, δικαιοδοτοῦντα πλήρως τὰς ἐλπίδας τῶν θιασωτῶν τῆς ἀποκεντρώσεως καὶ αὐτοδιοικήσεως.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸν θεσμόν τῶν Γραφείων Προστασίας Καπνοῦ, οὗτος εἶναι ἀκόμη πολὺ πρόσφατος, ὥστε νὰ εἴμεθα εἰς θέσιν νὰ τὸν κρίνωμεν. Ἔχομεν ἐν τούτοις δι' ἐλπίδος, ὅτι καὶ οὗτος θέλει εὐδοκιμήσει.

Ἄλλ' ὅσον πολύτιμος καὶ ἂν ὑπῆρξε καὶ εἶναι ἀκόμη καὶ σήμερον διὰ τὴν γεωργίαν ἢ συμβολὴ τῶν προαναφερθεισῶν ὀργανώσεων, αὗται δὲν ἤμποροῦσαν ν' ἀνταποκριθοῦν μόνοι πρὸς τὰς ἀνάγκας τοῦ γεωργικοῦ κόσμου, διὰ πολλοὺς καὶ ποικίλους λόγους, ἐν οἷς ὁ κυριώτερος εἶναι ὅτι ἐναντι τῆς ἐπίσημου ἐκπροσωπήσεως τῶν λοιπῶν τάξεων ἢ γεωργικῆς τάξης καταπληκτικῶς ἔμειονέκτει.

Πολλοὶ ἄλλως τε ἐκ τῶν ὀργανώσεων τούτων ἐδημιουργήθησαν ὡς μεταβατικαὶ μεταξὺ τῶν ἰδιωτικοῦ δικαίου τοιούτων καὶ τῶν ἀντιπροσωπευτικῶν καὶ μέχρις ὠριμάνσεως τοῦ γεωργικοῦ πληθυσμοῦ διὰ τὴν ἐκλογικὴν ἀντιπροσώπευσίν του.

β') Γεωργικοὶ Ὀργανισμοὶ τοῦ Ἀντιπροσωπευτικοῦ Συστήματος.

1) *Ἡ ἀνάγκη ἐκλογικῆς ἀντιπροσωπεύσεως τῶν γεωργικῶν συμφερόντων.*

Οἱ λόγοι, οἱ ὁποῖοι ἐπέβαλον τὴν ἴδρυσιν Ἐμπορικῶν, Βιομηχανικῶν, Ἐπαγγελματικῶν κλπ. Ὀργανώσεων Δημοσίου Δικαίου, στηριζομένων ἐπὶ τοῦ Ἀντιπροσωπευτικοῦ Συστήματος ἦσαν ἐξ ἴσου ἰσχυροί, ἂν ὄχι ἰσχυρότεροι διὰ τὴν Γεωργίαν.

Ὅντως, οἱ Ὀργανισμοὶ οὗτοι εἶναι τὰ καλλίτερα ὄργανα τῆς ἀποκεντρώσεως καὶ αὐτοδιοικήσεως, ἐνῶ ἢ ἐνημερότης καὶ ἢ ἐπικαιρότης τῆς ἐνεργείας ἀποτελοῦν τὰ κυριώτερα προσόντα αὐτῶν. Ἄλλ' εἰς ποῖον κλάδον τῆς παραγωγῆς ἀπαιτεῖται περισσότερο καὶ ἐγκαιρότερα γνῶσις

καὶ τῶν μικροτέρων λεπτομερειῶν τῶν κατὰ τόπους συνθηκῶν, συντονωτέρα παρακολούθησις καὶ ἀμειωτέρα ἐνέργεια τῆς γεωργίας :

Ὁ γεωργικὸς κόσμος θὰ εἶχεν ἄρα ὄλα τὰ δικαιώματα ν' ἀποκτήσῃ πρῶτος τοὺς ὀργανισμοὺς τῆς ἀποκεντρώσεως καὶ αὐτοδιοικήσεως τῶν ἐπαγγελματικῶν τοῦ ζητημάτων. Δυστυχῶς συνέβη τὸ ἐκ διαμέτρου ἀντίθετον.

Ἐνῷ δηλαδὴ τοιοῦτοι Ἐμποροβιομηχανικοὶ Ὀργανισμοὶ λειτουργοῦν μὲ θαυμαστά ἀποτελέσματα ἀπὸ τοῦ 17ου αἰῶνος, γεωργικοὺς παρεμφερεῖς ὀργανισμοὺς κατὰ πολὺ ἀτελεστέρους καὶ περιωρισμένης ἀντιπροσωπεύσεως καὶ δικαιοδοσίας συναντῶμεν μόλις κατὰ τὸν παρόντα αἰῶνα. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν πραγματικὴν ἐπίσημον ἀντιπροσώπυεισιν τῆς γεωργίας τὴν ἐδραζομένην ἐπὶ τῶν ἰδίων ἀρχῶν καὶ μὲ ἀντικειμενικοὺς σκοποὺς πράγματι ἀναλόγους τῶν τῶν Ἐμποροβιομηχανικῶν Ἐπιμελητηρίων, δὲν τὴν βλέπομεν παρὰ κατὰ τὰ τελευταῖα ταῦτα ἔτη καὶ εἰς τὰ μᾶλλον προηγμένα Κράτη. Οἱ λόγοι τῆς τοιαύτης καθυστερήσεως εἶναι πολλοὶ καὶ ποικίλοι.

2) *Αἱ δυσχέρειαι τῆς ἐκπολιτικῆς ἀντιπροσωπεύσεως ἐν τῇ Γεωργίᾳ.*

Ἐν πρώτοις ὁ ὀρισμὸς τῆς γεωργικῆς ἰδιότητος, ἡ ὁποία θὰ ἔδιδε τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν καὶ ἐκλέγεσθαι, ἦτο καὶ εἶναι ἀκόμη πολὺ δύσκολος. Μέχρι τοῦ σημείου, ὥστε ὁ μὲν Νομοθέτης θὰ ἤθελεν ἐπιχειρήσει νὰ συμπεριλάβῃ εἰς τὰς ἐπισήμους γεωργικὰς ὀργανώσεις ὄλους τοὺς πράγματι ἐνδιαφερομένους εἰς τὰ γεωργικὰ πράγματα, θὰ ἔπρεπε ν' ἀφίσῃ εἰς τὸν σχετικὸν νόμον τοιαύτην ἐλαστικότητα, ὥστε εὐκόλως νὰ δύνανται νὰ διεισδύσουν εἰς αὐτὰς καὶ στοιχεῖα ἐπιζήμια εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ προορισμοῦ των, ἐνῷ, ἐὰν ἀπ' ἐναντίας θὰ ἐπεχειρεῖ νὰ ἀποκλείσῃ ταῦτα, θὰ διέτρεχε τὸν κίνδυνον, νὰ στερῆσῃ συγχρόνως τὰς ρηθείσας ὀργανώσεις τῶν προσδευτικωτέρων παραγόντων, ἦτος ἐκεῖνων ἀκριδῶς ἐπὶ τῶν ὁποίων θὰ ὄφειλον κυρίως νὰ στηρίζονται.

Ἐπὶ τῆς ἐπίσης καὶ δυσκολίας φύσεως τεχνικῆς καὶ πραγματικῆς. Ἐνῷ δηλαδὴ ὁ ρόλος τῶν Ἐμποροβιομηχανικῶν Ὀργανώσεων τῶν Ἐπιμελητηρίων, εἶναι κατ' ἐξοχὴν ἀπλοὺς καὶ εὐκόλος, καὶ λόγῳ τῆς συγκεντρώσεως τῶν ἐμποροβιομηχανῶν εἰς τὰ μεγάλα κέντρα, ὅπου ἐδρεύουν καὶ αἱ Ὀργανώσεις, ἦτο εὐχερεστάτη ἢ ἐξευρέσις τῶν καταλλήλων ἀπὸ πάσης ἀπόψεως διὰ τὴν διοίκησιν των προσώπων, ἀντιθέτως ὁ ρόλος τῶν Γεωργικῶν Ἐπιμελητηρίων εἶναι πολυσχιδέστατος καὶ δυσκολώτατος, λόγῳ δὲ τῆς διασπορᾶς τοῦ γεωργικοῦ κόσμου καὶ τῆς ἀπασχολήσεώς του ἀνά τὴν ὑπαιθρον, ἦτο δυσχερεστάτη ἢ ἐξευρέσις διὰ τὴν ὀργάνωσιν καὶ διοίκησιν των προσώπων πεπρωκισμένων μὲ τ' ἀπα-

ραίτητα προσόντα τῆς πείρας, τῆς εἰδικῆς τεχνικῆς καὶ γενικῆς μορφώσεως, τῆς δραστηριότητος καὶ τῆς διαθέσεως τοῦ ἀπαιτουμένου χρόνου ἐπὶ ζῆμίᾳ τῶν προσωπικῶν των συμφερόντων.

Ἐπειτα, ὁ γεωργικὸς κόσμος, ὀλιγώτερον ὕλιστικός, ἀφελέστερος καὶ πειθαρχικώτερος τῶν ἄλλων κοινωνικῶν τάξεων, διεξεδίκει μὲ πολὺ ὀλιγωτέραν ἐντονότητα καὶ ἐπιτηδειότητα τῶν ἄλλων τὰ δίκαιά του, καὶ ὅταν δὲ ἀκόμη τὸ ποτήριον ὑπερεξεχειλίζεν, τοῦ ἦτο δύσκολον νὰ συνέρχεται ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ συσσωματοῦται πρὸς ἐνιαίαν ἔντονον δράσιν, λόγῳ τοῦ δυσκινήτου τοῦ ὄγκου του καὶ τῆς διασπορᾶς του.

Τέλος διὰ νὰ μὴ μακρηγορῶμεν, αἱ ἐκάστοτε Κυβερνήσεις εἴτε διότι ἐνόμιζον, ὅτι δὲν ἦτο ὀρθὸν νὰ δώσουν τὴν αὐτὴν ἐκ τοῦ νόμου ἐλευθερίαν διανοήσεως καὶ ἐνεργείας καὶ τὴν αὐτὴν οἰκονομικὴν ἐνίσχυσιν εἰς τὰς δυσεπιβλέπτους ὀργανώσεις τῶν ἀμορφῶτων εἰσέτι γεωργῶν μὲ τὰς τῶν μορφωμένων καὶ ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐπίβλεψίν των καὶ μεθ' ὧν ἔρχονται εἰς καθημερινὴν ἐπαφὴν ἐμπόρων, εἴτε ἐκ μικροκομματικῶν ὑπολογισμῶν, ἐπεδράδυναν ὅσον ἠδύναντο τὴν πραγματικὴν ἐκλογικὴν Ἀντιπροσώπευσιν τῶν γεωργικῶν συμφερόντων, καὶ κατὰ συνέπειαν τὴν ἀποκέντρωσιν καὶ αὐτοδιοίκησιν τῆς γεωργίας.

Ὅτω ἐνῷ αἱ ἄλλαι τάξεις ὀργανοῦντο, ἠνδροῦντο καὶ διεξεδίκουν ἀποτελεσματικῶς κατὰ τὸ πλεῖστον, τὰ δίκαιά των, καὶ, . . . κατὰ ἐπὶ πλέον, οὐχὶ σπανίως εἰς βᾶρος τῶν κατ' ἐξοχὴν παραγωγῶν, ἡ γεωργικὴ τάξις ἠγωνίζετο μὲ τὰς ἀνεπισήμους καὶ ἄνευ πόρων σχεδὸν ὀργανώσεις τῆς παρὰ τὸ πλευρόν, πῶς ν' αὐξήσῃ καὶ βελτιώσῃ τὴν ἐθνικὴν παραγωγὴν, διὰ νὰ τὴν διαθέτουν κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς καθὼς καὶ τὰ ἐπαγγελματικὰ συμφέροντα τῆς γεωργικῆς τάξεως, ἄνθρωποι τοῦλάχιστον ἀνεπιστήμονες καὶ πολλὰκις ἀνίδεοι, διὰ νὰ μὴ μεταχειρισθῶμεν βαρύτερας λέξεις.

Καὶ ἔγιναν μὲν ἀπόπειραι τινες χειραφετήσεως τοῦ γεωργικοῦ κόσμου κατὰ τὸν 19ον αἰῶνα, ὡς ἡ τοῦ 1851 ἐν Γαλλίᾳ. Ὁ πολιτικὸς κόσμος ὅμως πάντοτε μετενόει διὰ τὰ δικαιώματα, ποῦ πρὸς στιγμὴν συγκατήνευε νὰ δώσῃ εἰς τὴν γεωργικὴν τάξιν, διὸ καὶ δὲν ἀργοποροῦσε νὰ τῆς τ' ἀφαιρέσῃ.

Τὰ πράγμα ἐν τούτοις ὑπερῴμασε καὶ κατὰ τὰ τέλη τοῦ φθίνοντος αἰῶνος, βλέπομεν πανταχοῦ σχεδὸν τὴν ἀποκέντρωσιν καὶ ἐκλογικὴν ἀντιπροσώπευσιν τῆς γεωργικῆς τάξεως μὲ τὰ Γεωργικὰ Ἐπιμελητήρια.

Ἐν τῷ προκειμένῳ, κύριοι, ἔχομεν ὑποχρέωσιν ν' ἀπονεύωμεν δικαιοσύνην εἰς τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον καὶ τὸν πολιτικὸν κόσμον τῆς χώρας μας, διότι χάρις εἰς τὴν προοδευτικὴν κατεύθυνσιν τοῦ πρώτου καὶ τὴν εὐρεῖαν ἀντίληψιν καὶ καλὴν θέλησιν τοῦ δευτέρου, τὸ Κράτος μας προη-

γήθη πολλῶν ἄλλων πεπολιτισμένων Κρατῶν εἰς τὴν ἴδρυσιν τῶν ρηθέντων εὐεργετικωτάτων διὰ τὴν γεωργίαν ἀποκεντρωτικῶν ὀργανισμῶν.

3) Ὁ δεσμὸς τῶν γεωργικῶν Ἐπιμελητηρίων.

1) Τί εἶναι τὰ Γεωργικὰ Ἐπιμελητήρια.

Τὰ Γεωργικὰ Ἐπιμελητήρια δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν, ὅτι εἶναι αἱ Τοπικαὶ Γεωργικαὶ Βουλαί, αἱ δὲ διοικοῦσαι ἐπιτροπαὶ τῶν ἀποτελοῦσι τὰς κατὰ τόπους Γεωργικὰς Κυβερνήσεις.

Εἶναι ἀληθές, ὅτι τὰ Γεωργικὰ Ἐπιμελητήρια δὲν ἔχουν τὸ δικαίωμα τοῦ νομοθετεῖν, δὲν φρονοῦμεν ἐν τούτοις, ὅτι τοῦτο εἶναι σοβαρὸν κώλυμα εἰς τὴν εὐεργετικὴν τῶν δρᾶσιν.

Δὲν ὑποτιμῶ, κύριοι, τὰς ἀντιφάσεις, ποῦ συναντᾷ πολλάκις ὁ παραγωγικὸς κόσμος ἐκ μέρους τοῦ Κράτους καὶ δὴ τοῦ κέντρου, οὐδὲ τὴν ἀσκόπως χανομένην δρᾶσιν τῶν, διὰ τὴν ἐξουδετέρωσιν τῶν ρηθειῶν ἀντιδράσεων, ὀφειλομέν ἕμως νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι εἶναι ὑπερβολικὸν νὰ λέγηται, ὅτι ὅλα τὰ Κρατικὰ ὄργανα, ὅλα αἱ Κυβερνήσεις καὶ σύσσωμος ὁ πολιτικὸς κόσμος διάκεινται ἐχθρικῶς πρὸς τὰς παραγωγικὰς τάξεις καὶ ὅτι οὗτοι ἐκ συστήματος θὰ ἤρνοῦντο νὰ θεσπίσουν τὰ ὑπὸ τῶν Γεωργικῶν Ἐπιμελητηρίων μέλλοντα νὰ προταθοῦν νομοθετικὰ μέτρα. Ἄρκει αἱ εἰσηγήσεις τῶν Ἐπιμελητηρίων μας νὰ εἶναι ἠτιολογημένα καὶ τὰ ἐπιχειρήματά των βάσιμα καὶ ἐπιστημονικά.

Ἄλλως τε τὸ πλαίσιον, τὸ ὁποῖον ὄρισεν ὁ νομοθέτης περίξ τῶν Γεωργικῶν Ἐπιμελητηρίων εἶναι τόσο εὐρύ, ὥστε ἐντὸς αὐτοῦ καὶ μόνου περιοριζόμενα, θὰ ἤμποροῦσαν τελείως νὰ μεταμορφώσουν τὴν γεωργίαν τῆς περιφερείας των, ἂν οἱ πόροι των ἦσαν ἐπαρκεῖς.

2) Ἡ δικαιοδοσία τῶν Γεωργικῶν Ἐπιμελητηρίων

εἶναι πράγματι εὐρυτάτη.

Ταῦτα ὀφείλουν νὰ δίδουν μετὰ βαθυτάτην ἐπιστημονικὴν μελέτην, τὴν ἐπιβαλλομένην κατεύθυνσιν τῆς γεωργίας τῆς περιφερείας των, νὰ ὀργανώσουν καὶ διευθύνουν τὰς ἐπιστημονικὰς ἐρεῦνας, διὰ τὴν ἐπίτευξιν καλλιτέρων καὶ μικροτέρου κόστους γεωργικῶν προϊόντων, νὰ ἐκτελοῦν, ἢ εἰσηγοῦνται καὶ ἐπιβλέπουσιν τὴν ἐκτέλεσιν μεγάλων ἔργων ἐγγείων βελτιώσεων, νὰ μεριμνῶσι διὰ τὴν ἐναποθήκευσιν, κατάλληλον συσκευασίαν, τὴν ἐπεξεργασίαν καὶ τὴν ἐπωφελεστέραν διάθεσιν τῶν προϊόντων τῆς γῆς, νὰ φροντίζωσι διὰ τὴν συνεταιρικὴν, συνεργατικὴν καὶ τὴν ἐν γένει ὀργανώσιν τοῦ ἀγροτικῆς κόσμου, διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν τῆς ὑπαίθρου καὶ τὴν κοινωνικὴν ἐξασφάλισιν καὶ ἀνύψωσιν τῶν χωρικῶν, τέλος νὰ ἐπιλαμβάνωνται τῶν μεταξὺ χωρικῶν ἢ τοιοῦτων καὶ ἐμπόρων διαφορῶν, γενικῶς δὲ νὰ ἔχουν ὡς ἀντικείμενον τὴν ἐφαρμογὴν ἢ τὴν εἰσηγήσιν

παντός μέτρου συντελεστικού εις τὴν προστασίαν καὶ προαγωγὴν τῆς γεωργίας καὶ τῆς γεωργικῆς τάξεως.

3) *Οἱ σχετικοὶ Νόμοι καὶ Διατάγματα.*

Τὰ Γεωργικὰ Ἐπιμελητήρια ἰδρύθησον τὸ πρῶτον ἐν Ἑλλάδι διὰ τοῦ Νόμου 280, κατὰ Ἰούνιον τοῦ 1914, ὁ Νόμος δ' οὗτος ἐτέθη ἐν ἰσχύϊ διὰ τοῦ ἀπὸ 16]22 Ἰανουαρίου 1915 Διατάγματος. Τὰ μεσολαβήσαντα ἕως ἔκτοτε πολιτικὰ γεγονότα δὲν ἐπέτρεψαν τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ θεσμοῦ παρὰ πολὺ βραδύτερον.

Ὅντως, τὸ ἐκτελεστικὸν διάταγμα τοῦ προαναφερθέντος νόμου ἐδημοσιεύθη μόλις κατ' Αὐγούστον τοῦ 1919, τὰ δὲ πρῶτα Ἐπιμελητήρια : Ἀττικοβοιωτίας, Λαρίσσης, Ἀχαϊοῦλιδος καὶ Μεσσηνίας, ἀν καὶ συσταθέντα μετὰ δέμηνον, δὲν κατέστη δυνατόν νὰ λειτουργήσουν, κυρίως λόγῳ τῶν δυσμενῶν περιστάσεων, ποῦ εἶχε ν' ἀντιμετωπήσῃ ἡ χώρα μας, παρὰ ἀπὸ τὰ τέλη τοῦ 1926 τὸ τῆς Μεσσηνίας, ἀρχὰς τοῦ 1927 τὸ τῶν Πατρῶν καὶ τέλη τοῦ ἰδίου ἔτους τὸ τῆς Λαρίσσης. Ἦδη ὁ θεσμὸς ἐφαρμόζεται καὶ ἐν Μακεδονίᾳ κατόπιν ἐνεργειῶν τῆς Γεωπονικῆς Ἐνώσεως Μακεδονίας—Θράκης καὶ χάρις εἰς τὸ ἐξαιρετικὸν ἐνδιαφέρον τοῦ κ. τέως ἐπὶ τῆς Γεωργίας Ὑπουργοῦ, ἀρχῆς γενομένης ἀπὸ τῆς Θεσπικῆς δυνάμει τοῦ ἀπὸ 5]11 Φεβρουαρίου 1927 Διατάγματος.

Ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεώς του, ὁ Νόμος 280 «Περὶ Γεωργικῶν Ἐπιμελητηρίων» ἐτροποποιήθη καὶ συνεπληρώθη διὰ τοῦ ἀπὸ 28ης Νοεμβρίου 1925 Διατάγματος, διὰ τοῦ ὁποίου ἐτέθησαν οἱ φραγμοὶ κατὰ τῆς διεισδύσεως εἰς αὐτὰ στοιχείων ξένων πρὸς τὴν γεωργίαν καὶ διὰ τοῦ ἀπὸ 5ης Μαΐου 1926 Διατάγματος, δι' οὗ καθωρίσθη «ὁ τρόπος τῆς ἐκλογῆς τῶν παρ' αὐτῆς ἀντιπροσώπων τῶν Γεωργικῶν Συνεταιρισμῶν.

4) *Κριτικὴ τῆς περὶ Γεωργικῶν Ἐπιμελητηρίων νομοθεσίας μας.*

Ἐσυνειθίσασαμεν νὰ σχολιάζωμεν τὰ πάντα ὑποκειμενικῶς καὶ δυσμενῶς, παρ' ἡμῖν, καὶ ὁ κάθε πολίτης, ἀρμόδιος ἢ μὴ, νὰ ὑποδεικνύῃ ἢ καὶ νὰ ἐπιδιώκῃ ριζικὰς τροποποιήσεις τῶν νόμων κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτῷ, τὸ συνηθέστερον ἐκ τοῦ πνεύματος ἀντιλογίας, οὐχὶ σπανίως ἕως καὶ διὰ λόγους συμφεροντολογικοῦ.

Πολλοὶ ὅθεν ἐξ ὑμῶν θ' ἀναμένητε νὰ ἀκούσητε κεραυνοβόλον φιλιπικὸν κατὰ τῆς κειμένης νομοθεσίας καὶ νὰ ζητήσω τὴν υἱοθέτησιν, τίς οἶδε, ποίων καὶ ποίας ἐκτάσεως τροποποιήσεων, ποῦ θὰ καθίστων τὴν περὶ τῆς πρόκειται νομοθεσίαν ἀγνώριστον.

Ὅμολογῶ, κύριοι, ὅτι, ὅτε ἐπελήφθην τῆς παρούσης μελέτης μου δὲν ἤμην τελείως ἀνεπηρέαστος ἀπὸ τὴν ψυχροσύνθεσιν τοῦ ἑλληνικοῦ περιβάλλοντος, εἶμαι ἕως εὐτυχῆς, διότι δὲν ἐβράδυνα νὰ πεισθῶ, ὅτι οὐδεὶς συντρέχει λόγος νὰ κατέλθω ἐπὶ τοῦ ὀλισθηροῦ τούτου ἐπιπέδου.

Κατὰ τὸ μικρὸν χρονικὸν διάστημα, τὸ ὁποῖον μοι ἐδόθη, διὰ νὰ μελετήσω τὸ θέμα, τὸ ὁποῖον ἔχω τὴν τιμὴν νὰ εἰσηγηθῶ σήμερον ἐνώπιον ὑμῶν ἠθέλησα 1) μὲν νὰ συγκρίνω τὴν ἰδικὴν μας πρὸς τὴν ξένην περὶ Γεωργικῶν Ἐπιμελητηρίων Νομοθεσίαν, 2) διὰ νὰ ἐξετάσω τοὺς Νόμους τούτους ἐν σχέσει μὲ τὴν ἑλληνικὴν πραγματικότητα.

Ἵσφείλω, κύριοι, νὰ τονίσω, ὅτι τὴν νομοθεσίαν μας εὐρῆκα γενικῶς πολὺ μελετημένην καὶ προσηρμοσμένην πρὸς τὰς ἰδιαιτέρας συνθήκας τῆς χώρας μας, τὰς δὲ κατὰ τὴν ταπεινὴν μου γνώμην ἐπιβαλλομένας τροποποιήσεις οὔτε πολλὰς οὔτε καὶ ἀντιτιθεμένας πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς ρηθείσης νομοθεσίας μας.

Θεωρῶ ὅθεν τελείως περιττὸν ν' ἀπασχολήσω ὑμᾶς μὲ μικροτροποποιήσεις, τὰς ὁποίας ἀσφαλῶς θέλει υἱοθετήσῃ καὶ φροντίσῃ νὰ διενεργῆς ἡσὺν τὸ ἀρμόδιον ἐπὶ τῆς Γεωργίας Ἰπουργεῖον, εὐθύς ὡς τὰς ἤθελε ζητήσῃ ἐν ἓκ τῶν ἐν λειτουργίᾳ ἢ τὸ ἔσονόπω συγκροτηθόσμενον εἰσῶμα πρῶτον Γεωργικὸν Ἐπιμελητήριον τῆς Βορείου Ἑλλάδος, εἰς τὸ ὁποῖον καὶ θέλομεν τὰς εἰσηγηθῆ.

5) Σχέσεις τῶν Γεωργ. Ἐπιμελητηρίων πρὸς τὰς λοιπὰς γεωργ. ὀργανώσεις.

Εἰς ἄλλας χώρας, ὡς εἶπομεν, τὰ νεοῖδρυθέντα Γεωργικὰ Ἐπιμελητήρια εὗρον τὴν ὑπαιθρον χώραν τελείως σχεδὸν ὠργανωμένην, ταῦτα δὲ δὲν ἔκαμαν τίποτε ἄλλο, παρὰ νὰ συμπληρώσουν τὴν Ἐπαγγελματικὴν Ὀργάνωσιν τῶν Γεωργῶν.

Ἐδημιουργήθη ἄρα ζήτημα ἀρμοδιοτήτων ἀφ' ἐνός καὶ σχέσεων τῶν Γεωργικῶν Ἐπιμελητηρίων πρὸς τὰς λοιπὰς γεωργικὰς ὀργανώσεις ἀφ' ἑτέρου. Πολλοὶ μάλιστα ἐξέφραζον ζωηροὺς φόβους προστριβῶν ἢ τοῦλάχιστον κατασπατάλησιν τῆς ἐνεργητικότητος τῶν διαφόρων γεωργικῶν ὀργανώσεων καὶ ἐπιμελητηρίων διὰ τὸν αὐτὸν πολλακίς σκοπὸν ἄνευ γενικῆς κατευθύνσεως.

Πανταχοῦ ἐν τούτοις τὰ ζητήματα ἀρμοδιοτήτων ἐρρυθμίσθησαν κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε οἱ προρρηθέντες φόβοι ν' ἀποδειχθοῦν μάταιοι.

Ἀνεγνωρίσθη ἐν πρώτοις ὑπὸ πάντων, ὅτι εἰς τὰ Γεωργικὰ Ἐπιμελητήρια ἀνήκει τὸ δικαίωμα τῆς χαράξεως τῆς γεωργικῆς πολιτικῆς τῆς περιφερείας των καὶ ὅτι ταῦτα οφείλουν νὰ ἔχουν τὴν ἀνωτάτην, οὕτως εἰπεῖν, ἐποπτείαν, ἐφ' ὧν τῶν τοπικῶν γεωργικῶν ὀργανώσεων τῆς. Ἐκρίθη ἐν τούτοις ἐπίσης σκόπιμον, ὅπως χρησιμοποιηθῆ ἡ πείρα καὶ τὰ μέσα τῶν ὑφισταμένων ὀργανώσεων, ἰδίᾳ τῶν εἰδικευμένων τοιούτων. Διὸ ἄλλαι μὲν τούτων, αἱ Δημοσίου κυρίως Δικαίου ὑπήχθησαν εἰς τὰ Ἐπιμελητήρια, ἐνῶ αἱ πλείσται ἰδιωτικοῦ ἀφῆθησαν ἐλεύθεραι νὰ συνεχίσουν τὴν ἐργασίαν των, ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν καὶ τὰς ὑποδείξεις τῶν Ἐπιμελητηρίων, ἐνισχυόμεναι καταλλήλως παρ' αὐτῶν.

Δυσκολωτέρα υπήρξε κάπως ή ρύθμισις τών σχέσεων τών 'Επιμελητηρίων πρὸς τοὺς ὀργανισμοὺς Δημοσίου Δικαίου τοὺς ἐκτεινομένους ἐπὶ περιφερείας μεγαλυτέρας τῆς περιφερείας τών πρώτων. Εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην ἐκρίθη σκόπιμον, ὅπως αἱ μὲν κεντρικαὶ ὀργανώσεις συνεργάζονται στενωῶς μετὰ τών 'Επιμελητηρίων, τὰ δὲ κατὰ τόπους παραρτήματα τῶν τεθῶσιν ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐπίδωλεψιν τών Γεωργικῶν 'Επιμελητηρίων τοῦ τόπου ἢ συγχωνευθῶσι μὲ τὰ οἰκεῖα τμήματα τών 'Επιμελητηρίων.

Ὅσον ἀφορᾷ τοὺς Γεωργικοὺς Συνεταιρισμοὺς, οὗτοι εὗρηκαν τὴν καλλιτέραν εὐκαιρίαν γὰ μεταφέρουν ἐπὶ τών ὤμων τών ἀδελφῶν τούτων ὀργανώσεων τῶν ἀσυγκρίτως ἀρμοδιωτέρων καὶ εἰς τὴν διοίκησιν τών ὀρίων ἀντιπροσωπεύονται καὶ ἐπισήμως, τὸ βάρος τῶν ἐπαγγελματικῶν κλπ. ἀλλοτριῶν πρὸς τὸν πραγματικὸν προορισμὸν τῶν ἔργων καὶ ν' ἀφοσιωθοῦν εἰς τοὺς κυρίως σκοποὺς τῶν.

Ἡ συνεργασία αὕτη ὄλων τῶν γεωργικῶν ὀργανώσεων καὶ ὁ συντονισμὸς τῶν ἐνεργειῶν τῶν ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τῶν 'Επιμελητηρίων ἐκρίθη ἀπαραίτητος, ἔχομεν δὲ καὶ ἡμεῖς τὴν πεποίθησιν, ὅτι θέλει δώσει ἀγλαοὺς καρπούς.

Παρ' ἡμῖν τὸ πρᾶγμα εἶνε πολὺ ἀπλοῦστερον· διότι γεωργικὴ ἐπαγγελματικὴ ὀργάνωσις σχεδὸν δὲν ὑφίσταται. Διὰ τὰς ὀλίγας ἐν τούτοις ὑφιστάμενας ὀργανώσεις, δὲν βλέπομεν ἄλλον τρόπον διακανονισμοῦ σχέσεων παρὰ τὸν προαναφερθέντα, τὸν ἐφαρμοσθέντα δηλονότι καὶ εἰς τὰς ἄλλας χώρας· διότι ἐλλεῖπει συνεργασίας διατρέχομεν τὸν κίνδυνον γὰ ἴδωμεν τοὺς διαφόρους ὀργανισμοὺς ἀλληλοσυγκρουομένους καὶ ἐξαντλουμένους εἰς ἀσκόπους προστριβάς.

Εἰς τινὰς περιπτώσεις ἄλλως τε δὲν θὰ γίνῃ ἀνάγκη παρὰ νὰ διασκευασθοῦν καταλλήλως αἱ ὑφιστάμεναι ὀργανώσεις εἰς τὸν τύπον τῶν 'Επιμελητηρίων.

Ἰδιαιτέρως ὀφείλομεν γὰ τονίσωμεν τὴν ἐπιτακτικὴν ἀνάγκην τῆς στενωτάτης συνεργασίας τῶν Γεωργικῶν 'Επιμελητηρίων μας μετὰ τῶν Γεωργικῶν μας Συνεταιρισμῶν, ἰδίᾳ μετὰ τῶν δευτεροβαθμίων καὶ τριτοβαθμίων ὀργανώσεων αὐτῶν. Ἄνευ ταύτης ἡ ὀλοκλήρωσις τῶν γεωργικῶν ζητημάτων καὶ λυσιτελεῖς ἐξυπηρέτησις τῶν ἀγροτικῶν συμφερόντων θὰ εἶναι ἀδύνατος. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἄλλως καὶ ὁ νομοθέτης ἐνόμισεν, ὅτι ἐπεβάλλετο ἡ δημιουργία ἰσχυροῦ συνδετικοῦ κρίκου μετὰ τῶν ἀδελφῶν τούτων ὀργανώσεων, διὰ τῆς ἀντιπροσωπεύσεως τῶν δευτέρων παρὰ τοῖς πρώτοις.

6) Σχέσεις καὶ ἀποστολὴ τῶν Γεωργικῶν 'Επιμελητηρίων πρὸς τὰς λοιπὰς μὴ Γεωργικὰς 'Επαγγελματικὰς Ὄργανώσεις.

Οὐδεὶς δύναται ν' ἀμφισβητήσῃ, ὅτι τὰ περισσότερα κρούσματα ἐχθρι-

κῶν πρὸς τὴν γεωργίαν ἐνεργειῶν ὠρισμένων ἄλλων τάξεων : ἐμπόρων, ἐπαγγελματιῶν, βιομηχάνων, ὀφείλονται α) εἰς τὴν ἀγνοίαν τοῦ κακοῦ τοῦ κάμνον αὐταὶ εἰς τὴν χώραν των πολιτευόμεναι οὕτω καὶ β) εἰς τὴν πεποίθησιν ὅτι . . . θὰ ἐπιτύχουν ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον ἐπιζητοῦν εἰς βάρος τῶν ἄλλων εὐκολώτατα. . . ἀντιδράσεως μὴ ὑφισταμένης ἐκ μέρους τῶν ἀνοργανῶτων γεωργῶν.

Τὰ ἀρτισύστατα Γεωργικὰ Ἐπιμελητήριά μας ἔχουν ἄρα νὰ κάμουν εὐρυτάτην μελετημένην διαφωτιστικὴν ἐργασίαν πρὸς τὰς ὀργανώσεις ἕλων τῶν ἄλλων κοινωνικῶν τάξεων, ἵνα δι' αὐτῶν διαφωτισθοῦν καταλλήλως καὶ αἱ τάξεις αὐταί.

Θὰ πρέπει νὰ πείσουν τοὺς ἐμπόρους, ὅτι τὸ ἐμπόριόν των ὀφείλουν νὰ τὸ διεξαγάγουν ἐν τῇ πλαισίῳ τῆς ἐθνικῆς μας γεωργικῆς, βιομηχανικῆς καὶ πάσης ἄλλης φύσεως παραγωγῆς καὶ πρὸς ἐξυπηρέτησιν αὐτῆς καὶ μόνης. Νὰ δώσουν νὰ ἐννοήσουν εἰς τοὺς βιομηχάνους, ὅτι αἱ βιομηχαναίαι των τότε μόνον θὰ καταστοῦν βιώσιμοι, ἔταν θὰ στηρίζωνται ἐπὶ ἀνθηρᾶς ἐγχωρίου παραγωγῆς, καὶ ὅτι ὡς ἐκ τούτου, οὗτοι ἔχουν συμφέρον οὐ μόνον νὰ μὴ θίγουν, ἀλλὰ καὶ τὸναντίον νὰ συνεργάζωνται μετὰ τῆς γεωργικῆς τάξεως καὶ νὰ πρωτοστατοῦν μάλιστα εἰς τοὺς ἀγῶνας τῶν γεωργῶν ὑπὲρ τῆς προστασίας καὶ παραγωγῆς τῆς ἐγχωρίου γεωργικῆς παραγωγῆς ! Τέλος νὰ διαφωτίσουν τοὺς ἐπαγγελματίας, ὅτι τότε μόνον οὗτοι θὰ εὐημεροῦν, ἔταν εὐημερῇ ὁ γεωργικὸς πληθυσμὸς τῆς Χώρας. "Ὅσον ἀφορᾷ γενικῶς τὰς παραοικιακὰς τάξεις, αἱ ὁποῖαι δυστυχῶς δὲν εἶναι ὀλίγα παρ' ἡμῖν, καὶ πολλὰ τῶν ὀπίων λυμáινονται τὴν ἐθνικὴν μας παραγωγὴν, ἡ ἐργασία τῆς διαφωτίσεως θὰ εἶναι πολὺ δυσκολωτέρα, εἶναι ἔμως ἐπίσης ἀπαραίτητος.

Τὰ Γεωργικὰ Ἐπιμελητήρια θὰ ἔχουν ἐξ ἄλλου νὰ παίξουν σημαντικὸν ρόλον εἰς τὴν συμβίωσιν τῶν κοινωνικῶν τάξεων καὶ τὴν ἰσορρόπησιν τοῦ κοινωνικοῦ καθεστώτος.

7) Σχέσεις τῶν Γεωργικῶν Ἐπιμελητηρίων μετὰ τὸ Κράτος κλπ.

Ὡς ἀλλαχοῦ, οὕτω καὶ παρ' ἡμῖν ὁ νομοθέτης προέβλεψε στενήν συνεργασίαν τῶν Γεωργικῶν Ἐπιμελητηρίων μετὰ τῶν Τεχνικῶν Γεωργικῶν Ὑπηρεσιῶν τοῦ Κράτους. Ἰδίως, ἔταν αὐταὶ ἐξελιχθοῦν, ὡς ἐπιβάλλεται, θέλουν ἀποτελέσει πολυτιμοτάτους δι' αὐτὰ συμβούλους.

Ταῦτα ὀφείλουν νὰ διαφωτίζουν συνεχῶς τὰς ἀρμοδίους ὑπηρεσίας τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνίας ἐπὶ τῆς ἀκολουθητέας συγκοινωνιακῆς πολιτικῆς, τῶν σιδηροδρομικῶν κομίστρων κλπ. κλπ. Θὰ ἔχουν ἐπίσης νὰ συνηγοῦνται μετὰ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπηρεσιῶν, διὰ τὰ φορολογικὰ, δασμολογικὰ κλπ. παρεμφερῆ ζητήματα, καὶ μετὰ τῶν ἐπὶ Συμβάσεων Ὑπηρεσιῶν, καὶ τῶν ἀντιπροσωπειῶν μας τοῦ Ἐξωτερικοῦ διὰ τὴν

προστασίαν τῆς ἐγχωρίου παραγωγῆς καὶ τὴν διάθεσιν τῶν προϊόντων μας εἰς τὰς ξένας χώρας.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐκπαίδευσιν τῆς ὑπαίθρου, τὰ Γεωργικὰ Ἐπιμελητήρια θὰ ἔχουν πολλὰ νὰ ὠφεληθοῦν καὶ προσφέρουν εἰς τὴν γεωργικὴν τάξιν συνεργαζόμενα μὲ τὰς ἀρμοδίους Κρατικὰς Ὑπηρεσίας.

Τέλος διὰ τῆς συνεχοῦς ἐπαφῆς μεθ' ἄλλων τῶν ἀρχῶν, τῶν πολιτευομένων καὶ παντὸς ἀρμοδίου, θὰ εἰμποροῦν νὰ τοὺς διαθέτουν εὐνοϊκῶς ὑπὲρ τῶν γεωργικῶν ἀπόψεων.

8) Ὁργάνωσις καὶ ἀνάγκαι τῶν Γεωργικῶν Ἐπιμελητηρίων

Συμφώνως τῇ κειμένῃ νομοθεσίᾳ τὸ ἔργον τῶν Γεωργικῶν Ἐπιμελητηρίων εἶναι, ὡς εἶδομεν, κατ' ἐξοχὴν πολυσύνθετον· πολυσχιδῆς ἄρα καὶ ἀρτία ὀφείλει νὰ εἶναι ἡ ὀργάνωσις των, διὰ νὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἐπιτύχουν τοῦ σκοποῦ των.

Ἐὰν θελήσωμεν καὶ ἐν τῷ προκειμένῳ νὰ ἐφαρμόσωμεν ἡμίμετρα, ἡ ἀποτυχία τοῦ θεσμοῦ θὰ εἶναι ἀσφαλῆς.

Ἄλλὰ διὰ τὴν τελείαν ὀργάνωσιν καὶ καλὴν λειτουργίαν των χρειάζονται τρία τινά :

- α) Διοίκησις πεφωτισμένη, σώφρων, χρηστή καὶ ἐνθουσιώδης.
- β) Προσωπικὸν τελείως κατηρτισμένον, σφριγηλὸν καὶ ἰδεολόγον.
- γ) Οἰκονομικὰ μέσα ἐπαρκῆ.

Ἐκ τούτων τὸ πρῶτον ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ἐκλογὴν τοῦ γεωργικοῦ κόσμου, τὸ δεύτερον ἀπὸ τὴν τοῦ πρώτου καὶ ἀπὸ τὸ διαθέσιμον παρ' ἡμῖν ἀνθρώπινον τεχνικὸν κυρίως ὕλικόν. Τὸ τρίτον ἀπὸ τὸ Κράτος, τὸ ὁποῖον θὰ παράσχη τοὺς ἀπαιτούμενους πόρους. Ἐν προκειμένῳ δὲ νομίζω ὅτι δὲν θὰ ἦτο ἄσκοπος μία θερμὴ σύστασις ἐκ μέρους ὑμῶν, παρομοία μὲ τὴν τοῦ γάλλου γερουσιαστοῦ καὶ τέως Ὑπουργοῦ κ. Βίκτορος Μπορέ, τὴν ὁποίαν παρακαλῶ νὰ μοῦ ἐπιτρέψητε νὰ σᾶς ὑπενθυμίσω. «Τὸ Κράτος, εἶπεν ὁ κ. Μπορέ, δὲν εἰμπορεῖ νὰ παζαρεύῃ τοὺς πόρους ποῦ θὰ χορηγήσῃ εἰς τὰ Γεωργικὰ Ἐπιμελητήρια, διότι ἄνευ αὐτῶν δὲν εἰμπορεῖ νὰ γίνῃ τίποτε ! Ἐξ ἄλλου τὰ χρήματα ταῦτα θ' ἀποδοθοῦν εἰς τὸ ἑκατονταπλάσιον ἐντὸς βραχυτάτου χρονικοῦ διαστήματος ἀπὸ τὴν γαλλικὴν γῆν».

9. Ἐνώσεις καὶ Ὁμοσπονδία Ἐπιμελητηρίων.

Ὅταν συμπληρωθῇ τὸ δίκτυον τῶν Γεωργικῶν μας Ἐπιμελητηρίων, ἀπαραίτητος θὰ καταστῇ ἡ συσσωμάτωσις των εἰς Ἐνώσεις, καὶ τούτων ἀργότερον ἢ συνένωσις εἰς μίαν Ὁμοσπονδίαν Ἐπιμελητηρίων ὀλοκληρῶν τοῦ Κράτους. Οἱ τελευταῖοι οὗτοι ὀργανισμοὶ θὰ ὀλοκληρῶνουν τὰ γεωργικὰ ζητήματα, θὰ δίδουν τὴν γενικὴν κατεύθυνσιν καὶ θὰ ἐπιδίδωκον τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν γενικωτέρας φύσεως συμφερόντων τῆς γεωργικῆς τάξεως.

Γ'. ΓΕΝΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΙΣ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ὡς ἔχουν τὰ πράγματα σήμερον παρ' ἡμῖν, ἐλάχιστα δυνάμεθα ν' ἀναμείνωμεν ἀπὸ τὸ Κράτος, τόσον λόγῳ τοῦ μηχανισμοῦ του, ὅσον καὶ ἑλλείψει μέσων, διὰ τὴν προαγωγὴν τῆς γεωργίας μας καὶ τὴν εὐημερίαν τοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ τῆς Χώρας. Εἰς ὅσα ἔμῳς ἀδυνατεῖ νὰ μᾶς ἱκανοποιήσῃ τοῦτο, εἰμποροῦν θαυμασιῶς νὰ μᾶς ἐξυπηρετήσουν οἱ ἀποκεντρωμένοι καὶ αὐτοδιοικοῦμενοι ὀργανισμοί.

Εἰς τὰ Γεωργικά μας Ἐπιμελητήρια καὶ εἰς τοὺς Γεωργικοὺς Συνεταιρισμοὺς, στηρίζω, κύριοι, τὰς περισσοτέρας ἐλπίδας μου διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν πλουτοπαραγωγικῶν δυνάμεων τῆς Χώρας.

Δὲν θέλω ν' ἀποκλείσω καὶ τὰς λοιπὰς Ὁργανώσεις, ἐπισήμους καὶ μὴ· ὁ ρόλος τούτων δὲν εἰμπορεῖ παρὰ νὰ εἶναι δευτερεύων.

Ἄς στρέψωμεν λοιπὸν ὅλην τὴν προσοχὴν μας εἰς τοὺς Συνεταιρισμοὺς καὶ τὰ Ἐπιμελητήρια, καὶ ἀσφαλῶς δὲν θέλομεν μετανοήσει. Οἱ μὲν θὰ μᾶς δώσουν ὅ,τι εἶναι ἀνθρωπίνως δυνατόν ἐπὶ τοῦ οἰκονομικοῦ ἐπιπέδου, τὰ δὲ δεύτερα ἐπὶ τοῦ ἐπεγγελματικοῦ.

Ἀπὸ τὸ Κράτος θὰ ζητήσωμεν νὰ περιβάλλῃ ἀπλῶς διὰ στοργῆς τὰς ρηθείσας ὀργανώσεις μας, νὰ εἰσακούσῃ τὰς εἰσηγήσεις των, προκειμένου κυρίως περὶ νομοθετικῶν μέτρων, τὰ ὅποια οὔτε οἱ πρῶτοι οὔτε τὰ δεύτερα δύνανται νὰ λάβουν καὶ νὰ προικίσῃ τὰ Γεωργικά μας Ἐπιμελητήρια διὰ τῶν ἀναγκαιούτων πόρων.

Ὅσον ἀφορᾷ τοὺς γεωργοὺς εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐννοήσουν, ὅτι ἀπὸ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς συνεργατικῆς ὀργανώσεως καὶ τοῦ θεσμοῦ τῶν Ἐπιμελητηρίων ἐξαρτᾶται κυρίως ἡ εὐημερία αὐτῶν καὶ τῶν τέκνων των, ὅτι κατ' ἀκολουθίαν ὀφείλουν νὰ τὰ περιβάλλουν δι' ὅλης τῆς ἀγάπης των καὶ νὰ διατηροῦν μακρὰν τῆς φθοροποιοῦ κομματικῆς πολιτικῆς, τῶν ἀκαίρων φιλοδοξιῶν καὶ τῶν προσωπικῶν παθῶν.

Μέχρι σήμερον ἀπεδίδομεν εἰς τὸ Κράτος καὶ τὸν πολιτικὸν κόσμον τὴν εὐθύνην ὅλης τῆς δυστυχίας μας καὶ ἐζητούσαμεν ἐλευθερίαν δράσεως διὰ τὴν βελτίωσιν τῆς θέσεώς μας. Ἰδοῦ, κύριοι, ὅτι σήμερον μᾶς τὴν δίδουν. Ἐὰν ὁ θεσμὸς τῶν Γεωργικῶν Ἐπιμελητηρίων ἀποτύχῃ ἑλλείψει μέσων ἢ ἔνεκα ἀντιδράσεων πρὸς τὰς ἐκάστοτε εἰσηγήσεις των, θ' ἀποδειχθῇ ὅτι ἡ χειρονομία τοῦ Κράτους δὲν ὑπῆρξε παρὰ μία φενάκη· ἐὰν ὅμως ἀποτύχωμεν ἐξ ὑπαιτιότητός μας εἴτε κακοῦ χειρισμοῦ τῶν ζητημάτων μας ὑπὸ τῶν ἐκλεκτῶν μας τῶν Γεωργικῶν Ἐπιμελητηρίων εἴτε ἔνεκα ἀδρανείας καὶ ἀδιαφορίας αὐτῶν, ἡ ἀποτυχία τοῦ θεσμοῦ θὰ βαρύνῃ ἡμᾶς καὶ μόνους καὶ δὲν θὰ ἔχωμεν πλέον τὸ δικαίωμα νὰ κατακρίνωμεν κανένα : θὰ εἴμεθα ἄξιοι τῆς τύχης μας.

ΒΙΒΛΙΑΡΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝ ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΚΟΙΝΩΦΕΛΟΥΣ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

ΑΘΗΝΑΙ, ΟΔΟΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 53

Πρὸς 5 δραχμὰς τὸ ἓνα

1. Τὸ τριφύλλε, Π. Α. Δεκάζου. — 2. Ἡ καλλιέργεια τῆς πατά-
τας, Π. Α. Δεκάζου. — 3. Ἡ ἐλθα, Ι. Σορδίνα. — 4. Τὰ λιπάσματα
τῶν φυτῶν, Π. Κ. Χάσιου. — 5. Ἐμβολιασμοὶ τῶν δένδρων,
Ν. Βουσιώτου. — 6. Τὸ ἡμπέλι, ἢ σταφίδα καὶ ἡ σουλτανίνα, Β.
Κριμπά. — 7. Μηλέα καὶ Ἀπιθέα, Ν. Βουσιώτου. — 8. Ὁ κήπος, Ι.
Μπρισιέ. — 9. Τὰ βώδι καὶ αἱ ἀγελάδες μας, Γ. Ψάλτη. — 10. Πρα-
κτικὸς ὁδηγὸς Μελισσοκομίας, Ν. Μπαμπιώτου. — 11. Τὰ κουνέλια,
Γεωργ. Ψάλτη. — 12. Οἱ ἰρρόστικες τῶν πουλερικῶν, Ι. Σ. Μανιατάκη.
— 13. Τὸ κουκουλι ἢ ἡ ἑλληνικὴ σιτροστροφί, Π. Χ. Παπάζογλου.
— 14. Ἡ πορτοκιά καὶ τὰ ἄλλα ξινά, Θ. Παύλου. — 15. Τὰ καλ-
λωπιστικὰ δένδρα καὶ οἱ καλλωπιστικοὶ θάμνοι μας, Α. Χα-
τζηνικολάου. — 16. Τὸ σταφύλι Τσαούσι, Παν. Κ. Παπαδοπούλου. — 17.
Ἡ νομαδικὴ μελισσοκομία ἐν Ἑλλάδι, Α. Ευδιά. — 18. Ἡ μυζγα
τῆς ἐλθας (ὁ δάκος) καὶ τὰ ραντίσματα κατ' αὐτῆς, Ν. Λύχνου.
— 19. Τὸ γάλα καὶ ἡ γιαούρτη, Ν. Ζυγούρη.

Πρὸς 3 δραχμὰς τὸ ἓνα

1. Ἡ καλλιέργεια τῶν ζαχαροτεύτλων καὶ κτηνοτροφικῶν
τεύτλων, Σ. Παπανδρέου. — 2. Τὸ κλάδευμα τῶν ὀπωροφόρων
δένδρων ἐν Ἑλλάδι, Ι. Μπρισιέ. — 3. Ὁδηγία φύτευσεως καὶ
μεταφύτευσεως τῶν δένδρων, Ι. Μπρισιέ. — 4. Ὡς πρέπει νὰ
τιξεῖσθῶνται τὰ φρούτα, Ν. Βουσιώτου. — 5. Τὸ ἐλαιόλαδον
καὶ τὰ σιρόλια, Π. Ἀγανωστοπούλου. — 6. Τὸ λάδι, Ν. Λύχνου.
— 7. Ὁ κηπὸς, Ν. Η. Ἀγανωστοπούλου. — 8. Τὸ κλάδευμα τῶν
ἐκιοδένδρων ἐν Ἑλλάδι, Ν. Λύχνου.

Πρὸς 2 δραχμὰς τὸ ἓνα

1. Τὸ κρεσί, Ν. Πύρια. — 2. Ὁδηγία διὰ τὴν ἐγκατάστασιν
λαχνοκίπων, Π. Νουάρ. — 3. Ἡ διατομίας (κλαπάτσα), Δ.
Ἀγγελαιοπούλου. — 4. Τὰ λάδια καὶ οἱ ἐλθές μας ἐν ἐμπόριῳ,
Ν. Λύχνου.

Πρὸς 6 δραχμὰς τὸ ἓνα

1. Ἡ Μορη, Πασχάλη Παπάζογλου. — 2. Τὰ λουλούδια ἐντὸν κήπο
καὶ ἐντὸ σπέτιμης, Α. Χατζηνικολάου. — 3. Τὸ καννάδι, Λενάοικα
ἄλλα κλωστικὰ φυτὰ, Ι. Σορδίνα. — 4. Τὸ σπινάκι καὶ ἡ φρούλα,
Π. Χριστοπούλου. — 5. Τὰ πρόβατα, τὰ γίδια καὶ αἱ κατσίκες, Γ.
Ψάλτη. — 6. Τὰ ἄλογα, τὰ γαῖδουρία καὶ τὰ μουλάρια, Γ. Ψάλτη.
— 7. Τὰ ἡμπέλια μετ' ἡμερικανικὰ κλήματα, Π. Κ. Παπαδοπούλου.
— 8. Τὸ σιτάρι, τὸ κριθάρι, ἢ βρώμη καὶ ἡ βρίζα, Φ. Τζουλιάνου.
— 9. Οἱ ἰρρόστικες τῶν ἰλόγων, μουλαρικῶν καὶ γαῖδουρικῶν,
Γ. Ψάλτη.

Διαφόρων τιμῶν

1. Τυρὸς Ἀγράφων ἢ ἑλληνικὴ γραθειέρα, Ν. Π. Ζιγούρη δρ. 8.— 2. Ἡ χειροτροφία, Ν. Η. Ἀναγνωστοπούλου δρ. 8.— 3. Ἡ πύκνωσις τῶν ἰντροτικῶν πληθυσμῶν, δρ. 10.— 4. Ἡ ἔκθεσις τοῦ Μιστριᾶ, Π. Μπούρα δρ. 1.

Γεωργικὸν Δελτίον (μηνιαίον) σελίδες 40, ἐτησίᾳ συνδρομὴ δρ. 25.—
Πένναξ τῶν ἰσθενειῶν τῆς ἐλαίας (ἐγχρωμος, χαρτοδεμένος) » 15.
Πένναξ τῶν ἰσθενειῶν τῶν ὀπωρόρων δένδρων (χαρτ.) » 15.—

Ἐντὸς τοῦ 1928 θὰ ἐκδοθοῦν μεταξὺ ἄλλων καὶ τὰ ἐξῆς λαϊκὰ βιβλιάρια :

1. Τὸ βούτυρο.
2. Πῶς τρέφονται τὰ φυτά.
3. Τὰ πρὶθ ἀξιοσύστατα γεωργικὰ ἐργαλεῖα καὶ μηχανήματα στὸν τόπο μας.
4. Τὸ βαμβάκι.
5. Πῶς τρέφονται τὰ ζῶα καὶ οἱ τροφές των.
6. Ἡ μολυσματικὴ ἀποβολὴ τῶν ἀγγελᾶδων.
7. Οἱ ἀρρώστειες τῆς ἀμπέλου.
8. Οἱ ἀρρώστειες τῶν προΐόντων, λαχανικῶν καὶ δένδρων μας καὶ ἡ καταπολέμησις των.
9. Πῶς γίνονται τὰ ἀμπέλια μὲ τὰ αὐσθικανικὰ κλήματα.
10. Ἡ φουσιτιά.
11. Νέα φυτὰ γιὰ τὴν Ἑλλάδα.
12. Ἡ καλλιέργεια τοῦ καπνοῦ.
13. Ἐὸ καλαμπόκι, τὸ οὔζι, τὸ σκουπόχορτο καὶ ἡ ἀσπίρτσα.
14. Τὰ ὄσπρια.

Τὰ βιβλιάρια περιγράφουν ἐν λεπτομερείᾳ τὴν καλλιέργειαν καὶ συγκομιδὴν τῶν προϊόντων, τῆς ἀρρώστειές των, τὴν συντήρησιν των κλπ. Ἐπίσης πῶς τρέφονται, πῶς πολλαπλασιάζονται καὶ πῶς γιαιτρεύονται τὰ κτήνη.

Ζητεῖτε τὰ βιβλιάρια ὑπὸ τὰ ὑποκαταστήματα τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος ἢ ἰποπελάτε ἀσφαλῶς τὸ ἰν. τίμηρον εἰς τὴν ἑλληνικὴν Γεωργικὴν Ἐταιρείαν καὶ θὰ τὰ λάβετε ἐλευθέρᾳ ταχυδρομικῶν τελῶν.

ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, ΟΔΟΣ ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ 1

Ἐκτελεῖ πᾶσαν Τραπεζικὴν ἐργασίαν.

Καταθέσεις 6—8 ο)ο.

Λιτόσματα διπλῆς περιεκτικότητος.

Δι' ἀμπέλους, σταφίδων ἀμπέλους, ἐλαίας	8	20	10
Δι' αἰτηρᾶ	8	24	6
Διὰ καπνὸν καὶ κήπους	6	8	8

Γεωργικὰ μηχανήματα παντὸς εἴδους.

Πετρελαιοφόρα — ἐλκυστήρες *avance* — ἰντλῖαι.

Πετρελαιομηχαναὶ διὰ πηγᾶδια.

Πρακτορεῖα καὶ ἀντιπρόσωποι εἰς ὅλας τὰς πόλεις.